

IT tehnologija i administracija u državnoj upravi

Ivančić, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Istrian University of applied sciences / Istarsko veleučilište - Università Istriana di scienze applicate**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:212:441256>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-25**

image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of Istrian University of applied sciences](#)

image not found or type unknown

**ISTARSKO VELEUČILIŠTE - UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE
APPLICATE**

KRATKI STRUČNI STUDIJ POLITEHNIKE

IT TEHNOLOGIJA I ADMINISTRACIJA

U DRŽAVNOJ UPRAVI

ZAVRŠNI RAD

PULA, 2020

**ISTARSKO VELEUČILIŠTE - UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE
APPLICATE**

KRATKI STRUČNI STUDIJ POLITEHNIKE

IT TEHNOLOGIJA I ADMINISTRACIJA

U DRŽAVNOJ UPRAVI

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Poslovna organizacija i ekonomika

Student: Tomislav Ivančić

Mentor: dr. sc. Boris Marjanović, v. pred.

PULA, RUJAN 2020

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet istraživanja	1
1.2. Struktura rada	1
2. Too much red tape- birokracija	2
2.1. Birokratska vrpca i birokracija	2
2.2. Birokracija pri zapošljavanju u javnom i privatnom sektoru	5
2.3. Birokracija u Hrvatskom sudstvu.....	6
3. Administracija i digitalizacija javne uprave	8
3.1. Javna uprava.....	8
3.2. Inovativnost u javnom sektoru.....	8
3.3. Provođenje digitalizacije u Republici Hrvatskoj	9
3.4. Trendovi korištenja IT tehnologije u državnim institucijama	12
3.5. Digitalizacija u Europskoj Uniji	13
4. Zaštita osobnih podataka	14
4.1. Odgovorno korištenje i čuvanje osobnih podataka	14
4.2. Obrada osobnih podataka.....	18
4.3. Pravila prilikom prikupljanja osobnih podataka.....	18
4.4. Privola za obradu osobnih podataka.....	19
4.5. Glavne metode zaštite podataka:	19
5. Kibernetički kriminal	21
5.1. Definicija kibernetičkog kriminala.....	21
5.2. Četiri kaznenih djela kibernetičkog kriminala.....	22
5.3. Međunarodna kriminalističko-policajska organizacija	23
6. Utjecaj IT tehnologije na organizaciju poslovanja u državnoj upravi	24
6.1. Organizacija u državnoj upravi.....	24
6.2. Utjecaj IT tehnologije	25
6.3. Primjer upotrebe IT tehnologije na sudovima Republike Hrvatske (e Spis).....	26
7. Zaključak	28
LITERATURA	29
POPIS SLIKA	32

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog završnog rada se bazira kako informacijske tehnologije imaju sve veću važnost u današnjem poslovanju., kako u privatnim poduzećima tako i u državnim sektorima. Razvoj IT tehnologije može značajno utjecati olakšati, unaprijediti poslovanje ako ga se koristi. IT tehnologija posjeduje velike mogućnosti pohranjivanja, obrade, prenošenja i prikupljanja podataka. Velika većina odnosno gotovo svi danas imaju web stranicu, on line trgovinu te je sve veći broj uspješnih tvrtki na tržištu koje pokreće internet i sav svijet društvenih mreža. No ako imamo sve te mogućnosti danas, zašto ih još ne koristimo u punoj mjeri. Najmanje se koriste tamo gdje mogu imati najviše potencijala a to jest u državnim službama. Iako se u Hrvatskoj osmišljavaju novi programi poput e građana oni su i dalje vrlo slabo iskorišteni. Manje zbog svojih korisnika a više zbog istih institucija koje i dalje pored e dokumenta traže papirnati primjerak sa pečatom i žigom. Mnoga poduzeća morala su i nadalje moraju usklađivati svoje poslovanje sa Uredbom o Zaštiti podataka. Uredba koja donosi nešto više opreza pri načinu, čuvanju i pohranjivanju osobih podataka. Također velika opasnost prijeteći od kibernetičkog kriminala koji se razvija daleko brže i bolje nego digitalizacija javne uprave u Hrvatskoj ali i Europskoj uniji.

1.2. Struktura rada

Diplomski rad koncipiran je kroz šest djelova na način da je u uvodnom djelu prikazan predmet istraživanja, kao i korištenost IT tehnologije u te svrhe. U prvom djelu upoznajemo se sa pojmom birokracije, te njezinom stvarnom značenju koji ima kroz poslovanje najviše u državnom sektoru; te Europskoj uniji. U središnjem djelu dotičemo se državne javne uprave te iznosi se problem odnosno njezin zastoj i nemogućnost napredovanja. A na samom kraju pridodaje se sve veća važnost temi zaštite podataka, koja je danas vrlo aktualna u svijetu te i kod nas dobiva sve više na važnosti, zbog implementacije direktive te usklađivanja zakonodavstva. Za kraj pišem o jako važnoj temi kibernetičkom kriminalu. Kako danas ima sve više i više napada na datoteke koje su računalno pohranjene tako i na računalne programe i sustave.

2. Too much red tape- birokracija

2.1. Birokratska vrpca i birokracija

Too much red tape u prijevodu birokratska vrpca kao pojam često se koristi za opisivanje sporog i zamagljenog procesa poslovne uprave. Birokracija je idiom koji se odnosi na propise ili sukladnost formalnim pravilima i standardima za koje se tvrdi da su pretjerani, kruti ili suvišni, te na birokraciju za koju se tvrdi da ometa ili sprječava radnju ili donošenje odluka. Obično se primjenjuje na vlade, korporacije i druge velike organizacije. Stvari koje se često opisuju kao "birokratska vrpca" uključuju popunjavanje papirologije, pribavljanje dozvola, više ljudi ili odbora koji odobravaju odluku i razna pravila na niskoj razini zbog kojih vođenje nečijeg posla postaje sporije, teže ili oboje. (Wikimedia project, 2004.).

Negativne strane birokracije koje imaju izravan učinak na poslovanje su sporije donošenje odluka, radi prepreku novijim inovacijama, nije ih moguće zaobići u projektima i uključuje previše ljudi. Vrlo često dovodi do toga da poslovni subjekti izgube interes zbog predugog čekanja, što vodi do propuštenih prilika. (Bridges, 2019).

Slika 1. Prikaz prezatrpčnosti papirologijom

Izvor 1. iStock.com, <<https://www.istockphoto.com/vector/too-much-redtape-gm158169888-22408851>>, (28.09.2020.)

Birokracija je idiom, a odnosi se na stroge propise u usklađenost sa strogim formalnim pravilima ili standardima, koji imaju izuzetno formalnu strukturu. Birokraciju se najčešće opisuje kao glavnu prepreku prema dopuštenjima bilo u privatnom ili polovnom svijetu. Često upravo ona sprečava ili ometa donošenje odluka. Najviše birokracije nalazimo u državnim institucijama, vladama i velikim korporacijama, a opisuju se kao birokratska vrpca. Birokratska vrpca uključuje popunjavanje papirologije, pribavljanje dozvola.

Dok je najbolji primjer Švedska koja je gotovo paper- free država. Zemlja u kojoj su ukinuti pečati i žigovi u razdoblju 1960- 1970 godina prošlog stoljeća. No ako se recimo preselite u Hrvatsku, a vjenčani ste u Švedskoj Vaš, vjenčani list biti će bez pečata i žiga. Stoga kada donesete takav dokument u naše javne službe nećete moći napraviti Hrvatsku osobnu iskaznicu jer nije akt koji je mjerodavan našim zakonima.

Slika 2. Šaljivi prikaz službnika koji sjedi na računalu

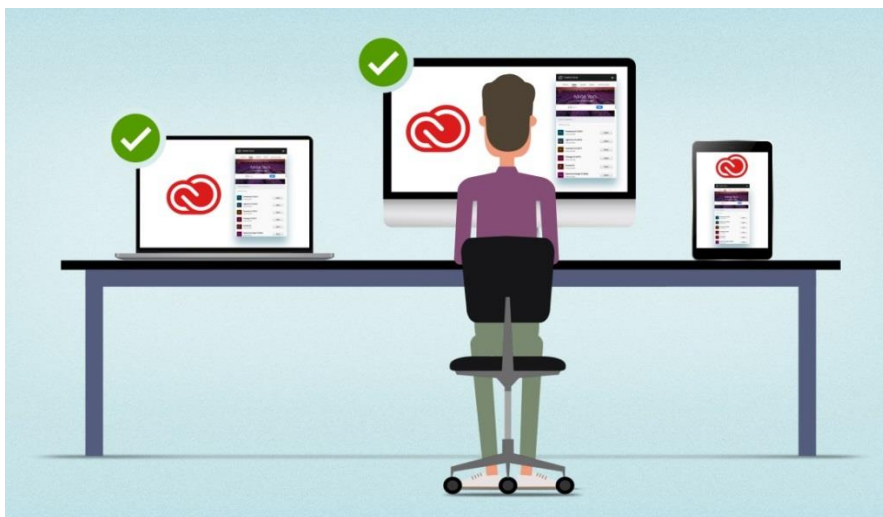
Izvor 2. Striblea.ro, <<https://www.striplea.ro/europa-se-pregateste-de-o-criza-majora-noi-marim-pensiile-si-protejam-statul-la-stat>>, (28.09.2020.)

Na prehodnoj slici je prikazan primjer kako u Hrvatskim poduzećima i javnim upravama izgleda radni dan, sve bi bilo puno jednostavnije u poslovanju kada bi se IT tehnologija više koristila. Većina privatnih poduzeća sve više dokumenata ima spremno u tehnološkom obliku, no do problema dolazi kada sve opet mora biti na papiru. Poznato za slučaj inspekcije, dali je uistinu teško da inspektor pogleda račun u kompjuteru pitanje je sad. Sasvim sigurno kod nas se sve printa, što god da se stigne imamo u papirnom obliku (Podgoršek, 2011).

Kada bi naša ministarstva dopustila obavljanje papirologije na računalima, a sabor izglasao zakone uz koje bi lakše koristilo se tehnološke programme, uz korištenje interneta smanjilo bi se toliko nakupljanje birokracije koja dovodi do dugih čekanja u redovima, uzimanja slobodnog dana na poslu kako bi se obavio šalterski posao, a smanjilo bi se i kopiranje svakog pojedinog akta. (Podgoršek, 2011).

Najveći primjer koji pokazuje razliku kod zapošljavanja u privatnim poduzećima i državnim javnim upravama i ostalim državnim institucijama su svakako prijave za radna mjesta.

Slika 3. Prikaz modernog službenika koji se koristi IT tehnologijom

Slika 3. Adobe.com, <<https://helpx.adobe.com/ca/download-install/using/install-apps-number-of-computers.html>> (28.09.2020.)

2.2. Birokracija pri zapošljavanju u javnom i privatnom sektoru

Prilikom Zapošljavanja službenika u nekom državnom sektoru, trenutno nam nije bitno za koje radno mjesto, te taj službenik ima završenu srednju stručnu spremu. S time zadovoljava kriterije za šalterskog službenika, upisničara, zapisničara, knjigovođe, blagajnika itd). Ili sa visokom stručnom spremom (sudski vježbenik, sudac, socijalni radnik, državnoodvjetnički vježbenik), za sve mora posjedovati isprintane dokumente, diplomu, domovnicu, presliku osobne, ako recimo ima pravo na prednost pri zapošljavanju zbog nekih određenih povlastica; primjerice djetete hrvatskog branitelja i sl. , i za taj dokumenat ćete morati u Ministarstvo braniteljstva, potvrde o nekažnjavanju ne starije od šest mjeseci. Prijavu za posao cjelokupno šaljete poštom. (Filipović, 2014)

Ovaj primjer je još i dobar jer se kod prijave za recimo studentski dom traže i više potrebne papirologije.

Dok sa druge strane kad govorimo o privatnom sektoru, Velika većina njih ne traži potvrdu o nekažnjavanju, niti presliku osobe, domovnicu, rodni list i ostalo. Gotovo sve prijave šalju se e- mailom, uz životopis i eventualno motivacijsko pismo; ili se aplicira prijavom na link. U većini slučajeva ako Vaš životopis odaberu kao potencijalan, idete na razgovor na posao. A ima i onih tvrtki koje razgovor obavljaju sa kandidatima online putem web kamere, google meeta i ostalih platformi, bez nepotrebnih dolazaka u druge gradove i gubljenje dragocjenog vremena. Sa jednakom kvalitetom možete se dogovoriti oko svih pojedinosti i imati kvalitetnu komunikaciju uz dostupna tehnološka pomagala.

2.3. Birokracija u Hrvatskom sudstvu

Birokracija u našem sistemu odavno je zastarila. U većini zemalja članica Europske unije sve više i više se koriste informacijske tehnologije kao nešto posve uobičajeno. Hrvatska birokracija u javnim uprava previše je spora da bi se problemi koji su njome izazvani mogli učinkovito rješavati. Najčešće se ljudi žale na sporo rješavanje sudskih procesa. No ipak pogledajmo problem iznutra zašto je tome tako.

Uzmimo nadalje da jedan prosječan sudac ima između stotinjak do dvjestotinjak predmeta koje mora rještiti. Nažalost nije problem samo u rješavanju predmeta, ponekad je najlakše samo donjeti odluku. Sudac koji odlučuje o predmetu mora kroz cijeli sudski postupak proći a to znači saslušanje objiju strana, održavanja ročišta, vještačenje itd. Još je mnogo problematičnih detalja koje treba iz svakog ugla sagledati. Vrlo često su to predmeti od nekoliko tisuća stranica, i sad zamislimo na desetke takvih predmeta. Da bi mogao kvalitetno obavljati svoju sudačku dužnost, sudac mora proći kroz dosta pojedinih detalja kako bi ustanovio svoju odluku. Također odluka mora biti i dobro obrazložena. Puno je problema kada u sudskom postupku sudjeluje osoba čija se adresa ne zna ili se ni na koji način ne može utvrditi. Samo u nekim posebnim zakonskim postupcima dopušteno je suđenje u odsutnosti.

Najčešći razlozi zbog kojih su sudski procesi dugi:

1. Sam predmet je jako kompliciran (npr: skrbništvo nad djetetom)
2. Po jednom sucu je previše predmeta
3. Stranke same odugovlače postupak
4. Stranke (ako nemaju odvjetnika) ne žele primiti rješenje suda
5. Preveliki broj svjedoka koji se mora saslušati (iako malo rijeđe)

Stranke ne žele primiti rješenja jer vjerovatno znaju da im ono ne ide u korist, pa tako dobivaju na vremenu; dok suprotna strana isčekuje primitak rješenja kako bi se mogli početi odbrojavati dani za moguću pravomoćnost.

Pravomoćnost odluke nastupa onda kada istekne rok za žalbu (pravni lijek), a ona nije podnesena; dok teče rok odluka je nepravomoćna. Ovo su samo neki od razloga. Ispod površine postoje oni još gori. Nitko ne voli sudske postupke jer donosi veliki stres kako na osobe koje se parniče tako i na njihove obitelji. Uglavnom se radi

o ozbiljnim međuljudskim problemima, a imamo puno slučajeva suđenja sa vlastitom rodbinom, ponekad čak i sa užom obitelji. To su vrlo ozbiljni problemi koje čak ni sud ne može riješiti jer on nije zadužen da bi bio pomiritelj.

Iako je nekada i pomirba moguća, ipak ona nije tako česta. Naravno nisu sve priče baš izrazito teške. Postoje i suprničari koji se pokušavaju dogovoriti o najboljem mogućem rješenju. Takvi slučajevi mogu biti iz procesa služenja putem ili dogovora o međi.

Najčešći predmeti suđenja su:

1. Ostavine
2. Nekretnine
3. Zemljišta
4. Naplata potraživanja
5. Suđenje s osiguravateljskim kućama
6. Suđenje s bankama radi kredita
7. Ovrhe

Pitanje koje se samo postavlja, ima li u Hrvatskoj premalo sudova koji imaju previše predmeta, ili je previše građana koji idu na sud. Jel problem leži u prevelikim povredama prava ili jednostavno neki od predmeta se vode bespotrebno, odnosno bez svrhe i njegove prave biti.

O korupciji samih sudova u ovom diplomskom radu neću pisati jer to nije njegova tema, ali od birokracije jedino je još gora korupcija. Ovo je samo kratak unutarnji pogled u hrvatsko sudstvo.

3. Administracija i digitalizacija javne uprave

3.1. Javna uprava

Javna uprava odraz je institucionalnih temelja načina upravljanja državom. (Hammerschmid, 2012). Neke države članice EU- a pokušavaju poboljšati svoju učinkovitost kod svojih javnih uprava., a shodno tome teže cilju da postanu otvorenije i transparentnije i da se postigne veća kvaliteta usluga. No međutim ipak postoji mnogo kritika na račun državnih službenika i javne uprave. Reforme provedene u državama članicama u prethodna dva desetljeća donekle su poboljšale troškovnu učinkovitost i učinkovitost javne uprave. Općenito su institucije postale otvorenije i transparentnije te su se poboljšali pristup uslugama i njihova kvaliteta. Međutim, povjerenje građana u vlasti, socijalna kohezija i privlačnost javnog sektora kao poslodavca pogoršali su se. Teško je analizirati razloge takvog promjenjivog napretka jer se često podcjenjuje sustavna evaluacija ishoda reformi te se stoga primjenjuje u ograničenoj mjeri. (Hammerschmid, 2012)

3.2. Inovativnost u javnom sektoru

Danas je inovativnost važna u javnom sektoru zbog makroekonomske politike, lakšeg ostvarivanja ciljeva, udjela u BDP- u. Novi načini na kojima se organizira, upravlja i vode radna mjesta, su od velike važnosti za razvoj ekonomije i svjetskog gospodarstva. Inovacija na radnom mjestu (engl. Workplace Innovation, WPI) je potrebna kako bi zaposlenici razvijali svoja znanja, vještine, iskustvo i kreativnost u što većem obujmu.

European Institute of Public Administration (EPIA) nam donosi četiri elementa koja na radnom mjestu pomažu stvoriti peti element- kombinaciju koja bi uključivala kreativnost zaposlenika, a one su sljedeće:

1. Strukture, menadžment i procesi
2. Glas zaposlenika i vodstvo u suradnji sa zaposlenicima
3. Poboljšanja i inovacije koje potiču sami zaposlenici
4. Strukture, menadžment i procesi

3.3. Provođenje digitalizacije u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj naveliko se provodi digitalizacija njene uprave, a građanima se ona želi približiti kao jednostavan način i pristup da olakšano obavljaju svoje zahtjeve bez bespotrebne dokumentacije. Pa se tako provodi digitalizacija u dva smjera. Dok jedan ide prema postupcima i procesima u javnoj upravi drugi ide prema građanima i poslovnim subjektima. Glavni cilj digitalizacije javne uprave da se poboljšaju postupci te razvije dobra informacijska infrastruktura. Postoji nekoliko programa koji su već uvedeni a to su e- Poslovanje, e- Građani, e- Pristojbe, e/m- Pečat, e- Upisi, e/m- Potpis, e- Novorođenče. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.)

Slika 4. Prikaz već postojećih programa digitalizacije u Republici Hrvatskoj

Slika 4. Uprava.gov.hr, <<https://uprava.gov.hr/istaknute-teme/drzava-bez-papira-e-hrvatska/14401>> (28.09.2020.)

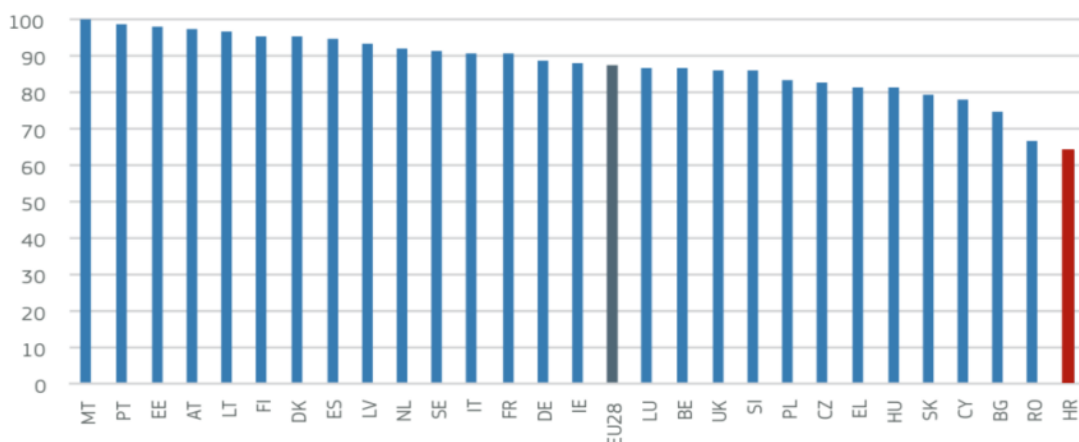
Omogućiti će se građanima lakše preuzimanje dokumentacije iz primjerice zdravstvenog osiguranja, mirovinskog sustava, porezne ili carinske uprave i dr. Omogućiti će se i pristup raznim obrtnicima, poljoprivrednicima, osobama koje su ovlaštene za zastupanje pravnih osoba u njihove register. Također se omogućuje elektroničko plaćanje upravnih pristojbi i naknada npr: sudskih, javnobilježničkih i ostalih. Glavni cilj je omogućavanje plaćanja cjelokupne usluge, a shodno tome

izbjegavanje klasičnih biljega. Dok je najviše promjena kod upisa novorođenih, jer će se omogućiti upis djeteta u maticu rođenih, reguliranje prebivalište djeteta na adresu roditelja, reguliranje zdravstvenog osiguranja djeteta, upis djeteta u evidenciju državljanstva te podnošenje zahtijeva za dobivanje jednokratne novčane potpore za novorođeno dijete od HZZO- a. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

Uspostavljanjem sustava e- Poslovanje cilj je pridonjeti administrativnom rasterećenju za poslovne subjekte kroz elektroničku komunikaciju s javnom upravom, postići financijske i vremenske uštede za poslovne subjekte, povećati dostupnost samih usluga (e- usluga dostupna svima pod jednakim uvjetima, bez obzira na lokaciju poslovanja) a ujedno pridonjeti poboljšanju ekonomičnosti i učinkovitosti javne uprave te jačanju kapaciteta službenika i zaposlenika. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

No iako sa digitalizacijom javne uprave idemo korak napred, to je daleko slabije od ostalih zemalja članica Europske Unije. Hrvatska se nalazi na zadnjem mjestu europskih zemalja. Proučavanje se obavlja na primjeru zapošljavanja, studiranja, obiteljskog života, sudskih procesa, posjedovanja automobile, otvaranja tvrtki te preseljenja.

Slika 5. Izvještaj o digitalizaciji u Eu, Hrvatska se nalazi na posljednjem mjestu

Slika 5. Telegram.hr , <<https://www.telegram.hr/politika-kriminal/sitgao-novi-izvjestaj-eu-o-digitalizaciji-javnih-uprava-za-hrvatsku-je-dubinski-porazavajuc>> (28.09.2020.)

Prema Europskoj komisiji imamo 64% digitaliziranih usluga, dok Europska unija ima 88%.

Iako imamo na usluzi sve ove nove programe koje je izbacilo ministarstvo, oni se i dalje jako slabo koriste. Raznorazni dokumenti skinu koji se putem aplikacija i dalje završe na papiru. Primjerice izborni dan u Hrvatskoj, gospodin iz jednog grada putem aplikacije e- građana na svom pametnom telefonu ima dokument koji mu omogućava da svoje izorno pravo konzumira u drugom gradu. Pokazuje povjerenstvu akt, no oni ga šalju u matični ured da ga donese isprintanog i pečatiranog pa će on tek onda moći glasovati. Matični ured radi samo za tu svrhu na taj dan i nedeljom, te se nalazi nekoliko kilometara dalje a dotični gospodin mora otići i donjeti dokumet na papiru. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

Pa se onda postavlja pitanje, čemu sve ove aplikacije kada ih ne koristimo. Iz ovog primjera vidljivo je kako dokumenat koji je skinut putem e- građani nema apsolutno nikakve koristi jer opet žargonski rečeno sve moramo imati "crno na bjelo".

Covid situacija utjecala na mnoge promjene, ali velika većina samo za vrijeme trajanja lock down. Pokazala nam da je moguće nešto obaviti i preko e- mail, da ne mora sve biti na papiru i da opet može biti i prema zakonu i pravilima bez nepotrebnog šetanja. Pa tako primjerice ako ste imali studentski ugovor mogli ste ga skenirati i elektronički potpisati, te poslati preko e- mail. Ali ipak nakon smirenja cijele situacije oni i dalje treže papirnati primjerak ugovora. Možemo ići još jedan korak dalje i pitati se koliko se šumskog drveća svake godine radi birokracije posječe.

Situacija se mijenja i kod upisa na više godine fakulteta. Prije bi dolazili sa kopiranom uplatnicom kao dokaz da ste platili Vaše propale ECTS bodove, ili iprintanim primjerkom uplatnice mbankinga. Dok danas zahvaljujući koroni fakulteti su dopustili da preko svog računala izabrete predmete koje možete upisati, primjerak uplatnice, uz JMBG pošaljete na poseban e mail koji su napravili samo za upise. I eto upis gotov uz svega deset do dvadeset minuta bez nepotrebnog čekanja ispred referade. Ipak dokaz da se može kad se hoće

3.4. Trendovi korištenja IT tehnologije u državnim institucijama

Iako smo svjedoci sve veće pojave i utjecaja društvenih mreža poput Instagrama, Pintresta, Facebook- a, Twitera te ostalih koje uvelike utječu na naš život kako privatno tako i poslovno. Dok neke tvrtke oglašavaju svoje proizvode i usluge putem društvenih mreža i čine time svoje poslovanje dostupnije tržištu, IT u državnim institucijama slabo oživljava. Mnogo problema dolazi prilikom rješavanja papira, državne administracije. Nedvojbeno je da svaki insprintani document postoji u računalnom obliku, ali on dobiva tek na važnosti kada na njemu osvane pečat, potpis i žig. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

Jako je mnogo privatnih poduzeća unaprijedilo svoje poslovanje koristeći se blagodatima tehnologije, ali državne institucije kao da se ne pomiču s mjesta. Mnogo potencijala zapravo ostane ne iskorišteno, a koji bi mogli pomoći lakšem rješavanju problema. Isto tako još je važno i zakonski uskladiti pravni okvir poslovanja. Jer ponekad i privatna poduzeća koja uvelike koriste tehnologiju moraju imati čak i obične R1 račune u svojim arhivama, zbog straha inspekcije. Ta ista inspekcija može uvdjeti preko slike, ili neke druge datoteke da je račun plaćen i vidljivo će biti na što je točno novac korišten i u koje svrhe. Sam proces promjene je još dalek možda se čeka nova generacija mladih ljudi i onih osoba srednje životne dobi koji bi svojim aktivnostima poticali korištenje IT tehnologije. No bez dopuštenja odnosno prilagođavanja poslovanja to je jako teško.

Možda najbolji primjer odnosno pomak k tome se vidi kod banaka. Banke su kroz aplikacije mbanking, netbanking, kekspay i ostale uvelike olakšale plaćanje računa, prebacivanje bezgotovinskog novca s jednog računa na drugi bez nepotrebne dokumentacije. Putem Vašeg pametnog telefona moguće je platiti bilo koji račun, bilo da plaćate ratu kredita, račun za vodu, struju, telekom i slično; plaćanje pravnim osobama, ugovornje i uplaćivanje štednje, kupujete bonove za mobitel, plaćanje prakinga. Što je najbolje od svega sve ove usluge će Vas koštati samo jednu kunu ili čak i manje; vrijedi i kod plaćanja pravnim osobama.

3.5. Digitalizacija u Europskoj Uniji

Digitalizacija u Europskoj Uniji postala je kao već uobičajen standard., odnosno drugim riječima sasvim normalna pojava u većini zemalja članica. E-identifikacijom zajamčuje se identifikacija osobe te joj se pružaju usluge na koje ona ima pravo. Države članice uspostavljaju sustave e- identifikacije na nacionalnoj razini, no ipak nemaju pravnih osnova da mogu prihvatiti drugu identifikaciju koja je izdana u drugim državama članicama.

Objavljivanje informacija javnog sektora u elektroničkom obliku snažan je način za potporu poduzećima čija se djelatnost temelji na podacima, a time i rastu. Očekuje se da će ekonomske koristi od toga iznositi oko 40 milijardi EUR godišnje. (Vickery, 2011) Procjenjeno je da je izravan učinak otvorenih podataka na gospodarstvo EU- a u 2010, iznosio 32 milijarde EUR, uz predviđenu godišnju stopu rasta od 7%. (Capgemini Consulting, 2013)

Digitalna transformacija poslovanja i društva u EU- u ima golem potencijal rasta za cijelu Europu. Europska industrija može se razvijati na prednostima koje pruža povezivanje zemalja članica u području naprednih digitalnih tehnologija kako bi iskoristila mogućnosti koje nude tehnologije poput IoT (internet stvari), Big Data, napredne proizvodnje, robotike, 3D tiska, blockchain tehnologije i umjetna inteligencija (AI). (Vickery, 2011)

Slika 6. Europa ulaže 9,2 milijarde eura za digitalizaciju društva

Slika 6. Mreza.bug.hr, <<https://mreza.bug.hr/92-mlrd-eura-za-digitalnu-transformaciju-eu-drustava-i-gospodarstava>> (28.09.2020.)

4. Zaštita osobnih podataka

4.1. Odgovorno korištenje i čuvanje osobnih podataka

U sve većem sustavu koji se tiču osobnih informacija, tema zaštite osobnih podataka postaje sve važnija, a sukladno tome prisiljava poslodavce, klijente, odgovorne osobe na veliku pažnju i odgovornost. Također sve izraženija potreba čuvanja osobnih podataka od njihove zloupotrebe. U ovom radu ona je nezaobilazna tema jer se prožima kroz različite grane bilo u poslovnom, bankovnom ili nekom drugom sektoru. Osobni podatci svugdje su prisutni i u digitalnim dokumentima i onima na papiru. Pa tako pravo na zaštitu osobnih podataka je temeljno ljudsko pravo. Vijeće Europe uz Europsku Komisiju, proglasilo je 28. Siječnja “Europskim danom zaštite osobnih podataka”. (Azop, n.d.).

Slika 7. Zaštita podataka (GDPR)

Slika 7. Jutarnji.hr, < <https://euractiv.jutarnji.hr/euractiv/energija-i-gospodarstvo/najvecu-korist-od-gdpr-a-neocekivano-ubire-google-7930405>> (28.09.2020.)

Sve veća povezanost imali su značajni utjecaj da se podatci prikupljaju i razmjenjuju, te tako i osobne podatke pojedinaca. Tu je nastao veliki problem u samoj zaštiti osobnih podataka te dolazi do potrebe za zakonskom zaštitom osobnih podataka građana EU.

Na snagu je stupila nova opća uredba o zaštiti podataka ili GDPR (General data protection regulation), odnosno zakon o zaštiti osobnih podataka svih dvadesetosam država članica europske unije te su sve države obvezne implementirati uredbu u svoje zakonske okvire.

Poduzeća i razne tvrtke morati će svoje poslovanje prilagoditi ovoj uredbi, pa čak i one koje se nalaze van EU. Ova uredba se također primjenjuje na javne uprave i poduzeća, agencije, međunarodne organizacije itd.

“Identitet pojedinca znači njegovu istovjetnost koja se na osnovi oznaka koje ga karakteriziraju (dob, spol, rasa) izdvaja od ostalih građana. Identitet se najčešće utvrđuje uvidom u javne isprave ali se može obaviti i na drugi način. Npr: oznaka fizičke osobe je ime i prezime a njezin se identitet utvrđuje npr: uvidom u osobnu iskaznicu ili putovnicu. (Azop, n.d.).

Dok osobni podatak je svaka informacija koja se odnosi na fizičku osobu koja je identificirana ili se može identificirati; osoba koja se može identificirati je osoba čiji se identitet izravno ili neizravno, posebno na osnovi identifikacijskog broja ili jednog ili više obilježija specifičnih za njezin fizički, psihološki, mentalni, gospodarski, kulturni ili socijalni identitet. (Azop, n.d.).

Osobni podatci su:

1. Ime i prezime
2. Adresa osobe
3. Identifikacijska oznaka građana
4. Bankovni računi
5. Porezne prijave
6. E- mail adresa
7. Podatci o zdravlju
8. Podatci o plaći
9. Broj putovnice
10. Broj osobne iskaznice
11. Biometrički podatci (npr: otisak prstiju)
12. Ocjene u školi, fakultetu
13. Podatci o posudbi
14. Primanja
15. Kulturni profil
16. Adresa internetskog protokola
17. Ekonomsko stanje
18. Pseudonimizirani podaci (Europska komisija, 2002).

Posebne kategorije osobnih podataka:

1. Vjerska ili druga uvjerenja
2. Osobni podatci o kaznenom i prekršajnom postupku
3. Zdravlje ili spolni život
4. Politička stajališta
5. Sindikalno članstvo
6. Osobni podatci koji se odnose na rasno ili etničko podrijetlo

Kod ovih posebnih kategorija osobnih podataka mogu se jedino obrađivati i prikupljati uz privolu osobe koja je vlasnik osobnih podataka.

Osobni podatci nisu:

1. Naziv pravne osobe
2. Poštanska adresa pravne osobe
3. Financijski podatci pravne osobe
4. Podatci o umrlima i sl.
5. E- mail pravne osobe
6. Matični broj pravne osobe

Prava ispitanika:

1. Pravo na pristup osobnim podacima.
2. Brisanje osobnih podataka koji nemaju potrebu za trajnom pohranom, u skladu sa zakonskim osnovama.
3. Pravo podnošenja prigovora nadzornom tijelu (Agencija za zaštitu osobnih podataka).
4. Ispravak osobnih podataka.
5. Ograničenje obrade osobnih podataka, u skladu sa zakonskim osnovama.

Glavna svrha zaštite osobnih podataka je zaštita privatnog života i ljudskih prava u prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka. A sama je zaštita osobnih podataka propisana u Ustavu u čl. 37; te je i donesen Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Zbirka podataka je strukturirani skup osobnih podataka, koje je dostupan samo uz posebne uvjete; te nije bitno vodili se ručno ili tehnički.

Obrada osobnih podataka je svaka radnja ili skup radnji izvršenih na osobnim podacima, bilo automatskim sredstvima ili ne, kao što je prikupljanje, snimanje, organiziranje, spremanje, prilagodba ili izmjena, povlačenje, uvid, korištenje, otkrivanje putem prijenosa, objavljivanje ili na drugi način učinjenih dostupnim, svrstavanje ili kombiniranje, blokiranje, brisanje ili uništavanje, te provedba logičkih, matematičkih i drugih operacija s tim podacima, podatci koji se prikupljaju moraju biti istiniti, potpuni te ažurni. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske n.d.).

Slika 8. Svakoj osobi propisana je zaštita podataka ustavom

Slika 8. Acro-agencija.com, <<https://www.acro-agencija.com/zastita-osobnih-podataka>> (28.09.2020.)

4.2. Obrada osobnih podataka

“Voditelj obrade”: osoba koja prikuplja osnovne podatke, on daje naredbu za obradu podataka, najčešće je voditelj i izvršitelj, ali također i pravni subjekt, ukoliko dođe do nepoštivanja pravila o prikupljanju osobnih podataka propisane su velike novčane kazne.

Slika 9. Na svaku od ovih ladica možemo gledati kao na dosije, u kojem se nalaze više informacija vezanih za neki određeni događaj ili osobu

Slika 9. Gdprinformers.com, <<https://gdprinformers.com/hr/gdpr-clanci/gdpr-osobni-podaci>> (28.09.2020.)

4.3. Pravila prilikom prikupljanja osobnih podataka

1. Obavezno navođenje i obrazloženje zašto se prikupljaju podaci.
2. Anžurnost, točnost i istinitost podataka.
3. Podatci koji se obrađuju moraju se obrađivati samo uz dozvolu ispitanika na zakonom propisani način.
4. Mogu se prikupljati samo podatci za određenu svrhu u koju se prikupljaju.
5. Podatci se ne smiju zadržavati duže od vremena koji je potreban za pohranu podataka.

6. Podatci se moraju zaštititi od bilo kakve zloupotrebe i nezakonite radnje.
(Europsko vijeće, 2016).

4.4. Privola za obradu osobnih podataka

Privola znači dopuštenje koje daje osoba čiji se osobni podaci obrađuju, koriste i na određeno vrijeme zadržavaju, da bi se taj mehanizam mogao koristiti potrebno je ispuniti.

1. Ispitanik mora dati ili potpisati privolu prilikom prikupljanja njegovih podataka
2. Mora mu se omogućiti povlačenje date privole
3. Privola za korištenje podataka se mora tražiti odnosno zahtijevati
4. Ukoliko se traže posebne kategorije osobnih podataka, onda je potrebno tražiti izričitu privolu za takve podatke (Vaša Europa. 2016)

4.5. Glavne metode zaštite podataka:

Glavne metode zaštite podataka su Sigurnosnekopije, Procjene rizika, Pseudonimizacija, Enkripcija, Kontrola pristupa i Brisanje podataka.

Kada govorimo o metodama zaštite podataka neizostavno je spomenuti sigurnosne kopije, najčešće se rade za slučaj napada kibernetičkog kriminala, također se rade u točno određenom vremeskom razdoblju. Presnimljene kopije moraju biti spremljene na sigurno, zaštićene od negativnih tuđih pristupa, i ukoliko se brišu podatci koje više nisu potrebni, moraju se isti izbrisati i sa sigurnosne kopije.

Uvijek postoji rizik u zaštiti podataka a sam rizik je moguće odrediti na dva načina. Prvo vjerovatnost gubitka podataka i rizik koji nosi posljedice gubitka podataka. Ako podatci imaju veliki rizik kroz ova dva kriterija, tada to znači da su podatci osjetljivi te da se moraju provoditi dodatni načini u zaštićivanju podataka.

Metoda Pseudonimizacije što bi u prevodu značilo obrada osobnih podataka na način da je nemoguće povezivanje sa određenom osobom. Najčešće se ovakvi podatci drže pod posebnim tehničkim i drugim organizacijskim načinima koje spriječavaju utvrđivanje identitet osobe. Vrlo često se koristi kada se prikupljaju podaci korišteni za zdravstvene i druge svrhe.

Metoda Enkripcija je zapravo šifriranje te služi da bi se izmjenile informacije na način da se učine neupotrebljivim za osobe koje nemaju točno određene podatke ili neko točno znanje o nečemu.

Prema propisima GDPR osobni podatci nakon nekog vremena se moraju uništiti ili obrisati, kada prođe zakonski rok koji je propisan za čuvanje, kada podaci više nisu potrebni ili kada je to na zahtjev osobe odnosno vlasnika osobnih podataka zatraženo. (GDPR Informer. 2018)

Metoda kontrole pristupa Jedan od najlakših načina zaštite podataka, drugim riječima dajemo mogućnost pristupa što je manjem broju ljudi moguće, odnosno onima kojima je zbog obavljanja naravi posla to neophodno. (GDPR Informer. 2018)

Slika 10. 6 glavnih metoda zaštite podataka prema GDPR- u

Slika 10. Gdprinformer.com, <<https://gdprinformer.com/hr/gdpr-clanci/6-glavnih-metoda-zastite-podataka-prema-gdpr-u>> (28.09.2020.)

5. Kibernetički kriminal

5.1. Definicija kibernetičkog kriminala

Kibernetički kriminal su kaznena djela a uključuju i odnose se na računalne sisteme. Drugim riječima, kibernetički kriminal su nezakonite radnje ili se one smatraju nedopuštenim, a provode se kroz globalne računalne mreže.

Slika 11. Kibernetički kriminal svijet stoji gotovo 600 milijardi dolara

Slika 11. Chaversandguhl.com, <<https://chaversandguhl.com/computer-crimes>> (28.09.2020.)

Ne postoji zakonska definicija kibernetičkog kriminala, što može dovesti do problema pri sudskom postupku.

Kibernetički kriminal na desetom kongresu Ujedinjenih naroda (UN) koji se vodio na temu “sprječavanje kriminala i postupanje sa počiniteljima” doveo je do kristalizacije dva nova pojma u kojima kibernetički kriminal definira u užem i širem smislu.

Širi smisao obuhvata kaznena djela koja su povezana sa računalom, a koji ima za cilj ugroziti sigurnost sustava te distribuciju informacija i ilegalno posjedovanje sadržaja.

Dok uži smisao (primjenjuje se kao računalni kriminal), a znači svako nezakonito ponašanje kroz elektronske sustave koji imaju u vidu smanjiti ili ugroziti sigurnost računalnih sustava podataka.

5.2. Četri kaznenih djela kibernetičkog kriminala

1. Kaznena djela protiv povjerljivosti, dostupnosti i cjelovitosti računalnih sustava i podataka
2. Kaznena djela koja su povezana sa autorskim pravima
3. Kaznena djela povezana sa računalom
4. Kaznena djela povezana sa sadržajem

Kaznena djela protiv povjerljivosti, dostupnosti i cjelovitosti računalnih sustava i podataka spadaju pod ona djela koja dovode do ove kategorizacije su nezakonit način pristupa kroz računalni sustav (eng hacking). Često se riječ "hacking" primjećuje i koristi u našem govoru kao hakiranje. Kroz ovu metodu cilj je otkriti ili "provaliti" lozinu, kako bi se ostvario pristup podacima korisnika, odnosno njihovim dokumentima, raznim datotekama itd. Motivi za ovo su različiti, mogu biti primjerice radi ostvarivanja financijske koristi ili može biti riječ o političkim napadima. (Mikulin, 2019).

Sa strane oštećenog korisnika moguće da nije imao dovoljnu ili adekvatnu zaštitu na svom računalu. (Mikulin, 2019).

Postoje mnogi programi poput "crva" i "virusa" koji napadaju integritet podataka a krajnji cilj im je obrišu, unište ili onemoguće da se isti koriste u neke druge svrhe. (Mikulin, 2019).

Danas se sve češće kopiraju i distribuiraju filmovi, glazba i ostali materijali zabavnih industrija te tu dolazimo do povrede autorskih prava. Vrlo lako se sve kopira preko internet, to dovodi do glavnih problema u spriječavanju kaznenih djela protiv autorskih prava, koja su danas narušenija nego ikad prije i sve ih je teže zaštititi; Moguće je pronaći korisnike koji se koriste takvim sadržajima preko njihove ip adrese, no postoji novi program Virtual private network (VPN) koji omogućuje anonimnost prilikom ovakvih radnji.

Postoje kaznena djela povezana sa računalom, primjerice pornografski ili erotski sadržaj koji ne uključuje dječiju pornografiju se razlikuje od države do države, ovisno kakav je pravni okvir. Tako će negdje biti u potpunosti dozvoljen za punoljetne osobe, dok će negdje biti zabranjen.

Sa druge strane postoje kaznena djela povezana sa sadržajem, mnogobrojni web sadržaji koji potiču govor mržnje, nasilje, rasizam i sl. Najčešće se prodaje roba koja uključuje takve simbole. Na ovakve teme se opet nailazi kroz prepreke u različitim državnim zakonodastvima. Pitanje je što se smatra govor mržnje i jeli u jednoj državi okarakteriziran kao takav. Postoji mnogo objava sa lažnim informacijama ili sa kletvom koji su isto tako kaznena djela.

5.3. Međunarodna kriminalističko-polijska organizacija

International Criminal Police Organization (Interpol) je kriminalističko-polijska organizacija, a obuhvaća 184 države diljem svijeta. Glavna zadaća koju imaju u spriječavanju kibernetičkog kriminala je da koordiniraju nacionalne institucije kaznenog progona. Interpol također daje daljnje upute za unaprjeđenje pravosudnih sustava, a služi i kao baza podataka za ovu vrstu kriminala. (Wikipedija, 2004).

Ujedinjeni narodi su jedna od glavnih organizacija koja rješava problem ove vrste kriminala. U mnogobrojnim rezolucijama preporučeno je osnivanje specijaliziranih stručnjaka radi dublje analize koja je vezana protiv borbe računalnog kriminala. Jedan od najvećih problema jest upravo u samoj jurisdikciji i procesiranju ovakvih zločina. Počinitelj i žrtva najčešće su državljani različitih država, a same države po ovom pitanju nemaju jednako usklađeno pravosuđe niti zakone po kojima bi ovaj problem sudski mogle rješavati. Konvencija vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu potpisana je u budinpešti 2001 godine, a stupila je na snagu 2004 g. Potpisalo ju je četrdeset i šest država, a ratificiralo ju je dvadeset i šest. (Wikipedija, 2004).

6. Utjecaj IT tehnologije na organizaciju poslovanja u državnoj upravi

6.1. Organizacija u državnoj upravi

Organizacija je sustavno povezivanje ljudi, aktivnosti ili resursa, sa ciljem i sredstvima da ispune određene ciljeve. Ljudi se udružuju kako bi lakše ispunili dati cilj ili postavljeni zadatak.

Organizacija je svakodnevni način poslovanja u državnim institucijama, te one shodno tome se upravljaju prema već određenoj strukturi koja je organizacijski postavljena.

Svaka organizacija je drugačija u zavisnosti službe, te ima svoju upravljačku strukturu. Svojim službenicima dodjeljuje različite poslove, odgovornosti i ovlasti koje su vezane uz njih. Radom u organiziranom timu učinkovitije se postižu zadaće koje se trebaju obaviti.

Izuzetno je bitna kod svih državnih uprava jer određuje način poslovanja, rad koji je potrebno obaviti za društvo, rješavanje problema koje su birokratske naravi.

Svaki član organizacije u javnoj službi ima svoje točno određene zadatke koje mora obaviti kako bi se poslovanje obavljalo nesmetano. Najčešće jedan službenik ima točno postavljene institucionalne zadaće za koje je samo on ovlašten obavljati; iako je čest slučaj da javni službenik zna obavljati i druge poslove u svojoj instituciji. Vrlo česta pojava u državnim institucijama jest hijerarhijsko ustrojstvo kroz organizaciju, odnosno da jedan službenik na početku svog radnog staža obavlja najlakše poslove ili sa najnižom mogućom odgovornosti. Ovako se često počinje kako bi ga se pripremio za buduće odgovornije poslove koje će ga u budućnosti čekati. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

Dok na nekim institucionalnim radnim mjestima u službama državni činovnik da bi mogao obavljati predmetni posao on mora imati i odgovarajuću stručnu spremu. Najčešće su to poslovi za koje je potrebno još veće znanje, uz to često ide i veća odgovornost. Nalaze su u ulogama suca, državnog odvjetnika, državnoodvjetničkog vježbenika, sudačkog vježbenika itd. S druge strane oni ne obavljaju poslove koji su na nižoj hijerarhijskoj razini.

U državnim službama točno se zna koji član organizacije je za što zadužen i kome se povjerava obavljanje zadaća. U tom segmentu su državne institucije možda i najjače po pitanju ograniziranosti. Zbog jake upravljačke strukture ljudi znaju kome se trebaju obratiti, kako bi riješili problem koji imaju, a povezan je s državnim institucijama. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, n.d.).

Organizacija u državnim upravama je strogo formalna, te imaju pisana pravila a od svojih članova zahtijevaju njihovo pridržavanje.

6.2. Utjecaj IT tehnologije

Informatizacija poduzeća značajno utječe na poslovanje organizacije i u mogućnosti je pružiti kvalitetnu podlogu za donošenje poslovnih odluka. Kada se govori o informatizaciji najčešće se spominje proces kompjuterizacije odnosno proces opremanja računalima. Organizacija omogućava da raspoloživa sredstva budu primjenjena svrhovito dok edukacija osposobljava donosioce odluka da u potpunosti koriste dostupne informacije, a izvršnim radnicima omogućava da štoveći dio svog posla prepuste strojevima, odnosno da se ljudski resursi prebace s repetitivnih poslova na kreativne, dok poslove razvrstavanja, pretraživanja i obrade podataka preuzima stroj. (Žalac, 2017).

Vrlo važan oblik informatizacije je i unapređenje komunikacije koja omogućava da obavjesti trenutno budu dostupne svim zainteresiranim stranama bez obzira na fizičku udaljenost.

Pojam informacijske tehnologije znači korištenje računala kroz obradu podataka, oblikovanje, pohranjivanje raznih dokumenata.

Nakon što se pojavio IT u državnim upravama omogućilo se lakše povezivanje između istih uprava, a koje se možda ne nalaze na istom području, također omogućilo je jednostavnije uspostavljanje komunikacije.

Informacijske tehnologije danas uveliko olakšavaju poslovanje i u državnim upravama, iako su slabije iskorištene nego u privatnim poduzećima. One olakšavaju poslovanje, pohranu i prijenos informacija, protok važnih podataka koji su bitni za ogranizaciju u državnim institucijama. Svaka uprava u Hrvatskoj ima svoj računalni program kroz koji posluje, preko kojeg čuva podatke korisnika i rješava problemske

zadatke. Takav program za upravu puno znači, jer osim papirnih dokumenata pohranjuje i računalni dokument koji se može trajno sačuvati ili dok ne istekne rok za njegovo brisanje. (Žalac, 2017).

6.3. Primjer upotrebe IT tehnologije na sudovima Republike Hrvatske (e Spis)

Već nekoliko godina sudovi u Hrvatskoj imaju računalni program koji se zove e Spis, a koji omogućuje bilježenje svakog dokumenta koji dolazi na sud. Funkcionira na način da se u njemu otvaraju spisi, odnosno sudski predmeti a državnik službenik koji je ovlašten za svoje područje uz etičko i povjerljivo ponašanje može otvoriti spis kao bilo koji fizički, predmetni dokument u svrhu obavljanja svoje dužnosti. Prednost e spisa je praćenje svakog dopisa i podneska koji dođe ili izađe iz suda, a vezan je uz određenu parnicu. Također e spis bilježi koji su državni službenici radili na spisima, odnosno otvarali ga te poduzimali radnje i kakve. Omogućuje bolju učinkovitost te lakše praćenje predmeta, te više nije potrebno da državni službenik traži spis u hrpi ostalih, jer traženu informaciju može dati pregledom na uspisnik, naravno ako predmet traženja postoji u računalnom programu e spisa.

Još se mnogo dokumenta nalazi u fizičkom obliku posebice nacrti zemljišta, čestice, stare građevinske dozvole i ostali dokumenti starije naravi.

U e spisu nalazimo podatke

1. Imena i prezimena stranaka, njihovi OIB-i, adrese stanovanja itd. (bez obzira je li predmet iz domene kaznenog, parničnog ili ovršnog postuka- a može i predmet biti neke druge naravi)
2. Tužbu, optužnicu, odgovori na iste
3. Datum kada su dani svi podnesci na sud, i datumi svih otpravaka (pismena poput poziva na ročište, saslušanja, ili odgađanja ročišta)
4. Gdje se spis u stvarnom obliku nalazi (to može biti referada- sudnica, pisarnica ili drugi sud)
5. I razni drugi detalji sudskog postupka

E spis uvelike je olakšao poslovanje u sudskim procesima, jer donekle prati koji sve činovnici i što rade na predmetu.

Pomogao je puno i kod organizacije jer se zna gdje se spis, isto tako moguće je znati i na kojoj stranici se neki document nalazi, zbog toga jer je zabilježen kroz računalni program dok je to u fizičkom primjerku puno teže te zahtijeva veće vremensko razdoblje traženja.

Ima veliki utjecaj i značaj za organizaciju koja je staloženija, usmjerenija te konkretnija. Olakšava rad činovnicima tako da imaju bolji uvid u predmete, i pojedinih zbivanja na samome predmetu. Izuzetno jer dobro tehnološko informacijski osmišljen, jedino mu nedostaje primjerice skeniranje dokumenta.

Kroz njega se ne može vidjeti sastav tužbe zbog zaštite podataka, no možemo vidjeti optužnicu, jer su državno odvjetništvo i sud povezani. Iako ovaj program nije savršen, ipak ima dosta potencijala, a uvijek ga se može još dodatno unaprijediti.

7. Zaključak

Kroz ovaj rad izneseno je više pojedinačnih tema koje se usko vezuju jedna na drugu, a služe boljem razumijevanju svrhe rada. Na jednostavan način objašnjen je glavni problem u hrvatskoj državnoj upravi a to jest nedostatak uključenosti IT sektora kroz poslovanje. Način na koji rade hrvatske institucije a koji je zastario i spor. Danas je upravo to jedan od glavnih razloga sporog gospodarskog razvoja. Ponekad se birokracija pretvori u dugo čekanje rješenja, pa se mnogi ulagači i investitori jednostavno okrenu i idu prema zemljama sa jednostavnijom birkoracijom. Dok opet Europska unija propisuje novu direktivu koja treba služiti zaštiti naših podataka. Direktiva se odavno implementirala u naše zakonodavstvo. Donekle donjela još pokoji papir koji treba biti potpisan, ali ipak služi tome da znamo da se naši osobni podatci koriste u određene svrhe, te nam dalje zakonsku zaštitu istih. Stoga samtram da je ova direktiva korisna, ali je veći problem njene provedebe i stvarnog poštivanja iste. Direktiva je itekako potrebna jer kibrenetički kriminal sve više napreduje i predstavlja opasnost koja prijeti našim podacima, hoće li umnjiti kibernetički criminal predstoji nam tek vidjeti.

LITERATURA

6 glavnih metoda zaštite podataka prema GDPR-u - GDPR Informer. (2018).

<https://gdprinformer.com/hr/gdpr-clanci/6-glavnih-metoda-zastite-podataka-prema-gdpr-u> (pristupljeno 22. rujna 2020)

Agencija za zaštitu osobnih podataka- Zaštita osobnih podataka <https://azop.hr>

(pristupljeno 22. rujna 2020)

Bridges, J. (2019). How to Eliminate Red Tape in an Organization –

ProjectManager.com. <https://www.projectmanager.com/training/eliminate-red-tape> (pristupljeno 10. rujna 2020)

Capgemini Consulting. (2013). The Open Data Economy Unloding Economic Value

by Opening Government and Public Data.

Filipović, L. (n.d.). Trebaju li baš svi ti papiri prilikom traženja posla? - tportal.from

tportal.hr <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/trebaju-li-bas-svi-ti-papiri-prilikom-trazenja-posla-20140305> (pristupljeno 30 rujna 2020)

Hammerschmid, G., Van de Walle, S., Andrews, R., & Bezes, P. (2016). Public

administ ration reforms in Europe.

Interpol – Wikipedija. (2005). <https://hr.wikipedia.org/wiki/Interpol> (pogledano 21

rujna 2020)

Mikulín, R. (2019). Kaznenopravna zaštita od kibernetičkog kriminala i uloga

davatelja telekom usluga. Repozitorij.hr

<https://repozitorij.fpz.unizg.hr/islandora/object/fpz%3A1695/datastream/PDF/view> (pogledano 20 rujna 2020)

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske- Dražava bez papira (e- Hrvatska)

<https://uprava.gov.hr/istaknute-teme/drzava-bez-papira-e-hrvatska/14401>

(pristupljeno 26. rujna 2020)

Ministrastvo uprave Republike Hrvatske- Projekt e- Građani [https://uprava.gov.hr/o-](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-e-gradjani/914)

[ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-e-gradjani/914)

[e-gradjani/914](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-e-gradjani/914) (pristupljeno 23. rujna 2020)

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske- Projekt e- novoređenče

[https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-e-novorodjence/14933)

[1080/aktualni-projekti/projekt-e-novorodjence/14933](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/aktualni-projekti/projekt-e-novorodjence/14933) (pristupljeno 22. rujna

2020)

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske - 4. Uprava za e-Hrvatsku. (n.d.),

uprava.gov.hr [https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/1080)

[hrvatsku-1080/1080](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/4-uprava-za-e-hrvatsku-1080/1080) (pristupljeno 27 rujna 2020)

Opća uredba o zaštiti podataka- Uredba (EU) 2016/679-Zakon.hr

[https://www.zakon.hr/z/1021/Op%C4%87a-uredba-o-za%C5%A1titi-](https://www.zakon.hr/z/1021/Op%C4%87a-uredba-o-za%C5%A1titi-podataka---Uredba-%28EU%29-2016-679)

[podataka---Uredba-%28EU%29-2016-679](https://www.zakon.hr/z/1021/Op%C4%87a-uredba-o-za%C5%A1titi-podataka---Uredba-%28EU%29-2016-679) (pristupljeno 23. rujna 2020)

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske - Ustrojstvo državne uprave. (n.d.).

[https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/o-drzavnoj)

[drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/o-drzavnoj](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/o-drzavnoj)

[\(pogledano 30 rujna 2020\)](https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/o-drzavnoj)

Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka- Vaša Europa

[https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-](https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-protection/data-protection-gdpr/index_hr.htm)

[protection/data-protection-gdpr/index_hr.htm](https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-protection/data-protection-gdpr/index_hr.htm) (pristupljeno 23. rujna 2020)

Podgoršek, L. (2011). (PDF) Birokracija- Seminarski rad. Academia.edu - Share research <https://www.academia.edu/4893809/Birokracija> (Pristupljeno 28 rujna 2020)

Pravo na zaštitu osobnih podataka- Prava ispitanika- Agencija za zaštitu osobnih podataka <https://azop.hr/prava-ispitanika/detaljnije/pravo-na-zastitu-osobnih-podataka> (pristupljeno 22. rujna 2020)

Rothstein, B., & Teorell, J. (2012). Defining and measuring quality of government. In S. Holmberg, & B. Rothstein (Eds.), *Good Government: The Relevance of Political Science* Edward Elgar Publishing.

Što je zapravo digitalna transformacija i kakve nas promjene očekuju https://ec.europa.eu/croatia/what_is_digital_transformation_changing_hr (pristupljeno 23. rujna 2020)

Što su osobni podaci- Europska komisija https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hr (pristupljeno dana 22. rujna 2020)

Ujedinjeni narodi – Wikipedija. (2005). https://hr.wikipedia.org/wiki/Ujedinjeni_narodi (pogledano 21 rujna 2020)

Vickery, G. (n.d.). (2011). Review of recent studies on PSI re- use and related market developments.

Wikimedia projects. (2004). Red tape. from Wikipedia, the free encyclopedia https://en.wikipedia.org/wiki/Red_tape (pristupljeno 10. rujna 2020)

Zaštita osobnih podataka https://azop.hr/images/dokumenti/217/zastita_op_rh.pdf (Pristupljeno 28. rujna 2020.)

Žalac, I. (2017). Utjecaj informacijske tehnologije na organizaciju poslovanja.

zir.nsk.hr <https://zir.nsk.hr/islandora/object/velegs:350/preview> (pristupljeno

30. rujna 2020)

POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz prezatranosti papirologijom.....	2
Slika 2. Šaljivi prikaz službenika koji sjedi na računalu.....	3
Slika 3. Prikaz modernog službenika koji se koristi IT tehnologijom.....	4
Slika 4. Prikaz već postojećih programa digitalizacije u Republici Hrvatskoj.....	9
Slika 5. Izvještaj o digitalizaciji u Eu, Hrvatska se nalazi na posljednjem mjestu.....	10
Slika 6. Europa ulaže 9,2 milijarde eura za digitalizaciju društva.....	13
Slika 7. Zaštita podataka (GDPR).....	14
Slika 8. Svakoj osobi propisana je zaštita podataka ustavom.....	17
Slika 9. Na svaku od ovih ladica možemo gledati kao na dosije, u kojem se nalaze više informacija vezanih za neki određeni događaj ili osobu.....	18
Slika 10. 6 glavnih metoda zaštite podataka prema GDPR- u.....	20
Slika 11. Kibernetički kriminal svijet stoji gotovo 600 milijardi dolara.....	21